



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., a Mgr. Petra Pospíšila v právní věci

žalobce: **V. Y. D.**
zastoupený advokátem Mgr. Markem Sedlákem
sídlem Příkop 8, 602 00 Brno

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4

za účasti osoby
zúčastněné na řízení: **L. H. H. (nezl.)**
zastoupená zákonnou zástupkyní (matkou) T. B. L. H.

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 8. 2016, č. j. MV-36880-4/SO-2016

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se svou žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, kterým žalovaná podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“ nebo „ministerstvo vnitra“), ze dne 28. 1. 2016, č. j. OAM-13341-50/PP-2014. Tímto rozhodnutím ministerstvo vnitra zamítlo žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu dle § 87b odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť neshledalo splnění podmínky, stanovené v § 87b odst. 1 ve spojení s § 15a zákona o pobytu cizinců, jelikož žalobce není rodinným příslušníkem občana Evropské unie, přičemž příslušná ustanovení zákona o pobytu cizinců týkající se rodinných příslušníků občana Evropské unie na něj nelze ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců vztáhnout.
2. Ze správního spisu se podává, že žalobce dne 24. 9. 2014 podal žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu dle § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců, přičemž v tiskopise žádosti – v rubrice účel pobytu žalobce vyznačil: „*rod. příslušník občana ČR*“. Žalobce se konkrétně považuje za rodinného příslušníka občana Evropské unie z titulu svého vztahu k nevlastní nezletilé dceři (osobě zúčastněné na řízení), přičemž se má jednat o vztah obdobný vztahu otce a dcery. Z rodného listu nezletilé bylo zjištěno, že jejím otcem je T. V. (nar. X) a matkou T. B. L. H. (zákonná zástupkyně osoby zúčastněné na řízení, nar. X). Předmětnou žádost ministerstvo vnitra nejdříve rozhodnutím ze dne 10. 12. 2014 zamítlo pro nesplnění podmínky uvedené v § 87b odst. 1 v návaznosti na § 15a zákona o pobytu cizinců, neboť žalobce není rodinným příslušníkem občana Evropské unie. K odvolání žalobce nicméně žalovaná toto rozhodnutí zrušila rozhodnutím ze dne 4. 5. 2015, č. j. MV-12535-3/SO-2015, a věc byla vrácena ministerstvu vnitra k novému projednání, když žalovaná shledala ministerstvem vnitra zjištěný skutkový stav (zejména ohledně prokázání existence vztahu žalobce a nezletilé jako vztahu obdobnému vztahu rodinnému) za nedostatečný. V rámci opětovného projednání žádosti ze strany ministerstva vnitra byla následně v období od června do listopadu 2015 opakovaně provedena pobytová kontrola v místě hlášeného pobytu žalobce na adrese T. 65 a dne 23. 9. 2015 byl rovněž proveden výslech žalobce (viz protokol o výslechu žalobce č. j. OAM-13341-37/PP-2014) a také svědecká výpověď zákonné zástupkyně osoby zúčastněné na řízení (viz protokol č. j. OAM-13341-39/PP-2014). Dle ministerstva vnitra z protokolů vyplynulo, že žalobce „*nemá ponětí o minulosti nezletilé L. H. H., tedy o průběhu jejího života do doby než poznal její matku, ani neví, jaký je příjem družky, jak dlouho provozuje restauraci, neví kdo je otcem nezletilé, ani kdy se družka rozvedla, a to přesto, že uvažuje o osvojení dítěte. Účastník řízení uvedl, že dává nezletilé měsíčně 4000-5000 Kč, avšak matka nezletilé o této částce neví. Účastník řízení neví ani přibližný příjem své družky, nezná částku hrazenou za ubytování ani dopravu do práce, tyto výdaje hradí jeho družka. Účastník řízení uvedl, že nezletilá nikde na prázdninách nebyla, avšak její matka uvedla, že byla dva týdny na dětském táboře, což je skutečnost, o které ví jak matka nezletilé, tak bývalý manžel matky nezletilé. O bratrovi nezletilé neví účastník řízení téměř nic.*“ Ministerstvo vnitra následně vydalo citované rozhodnutí, kterým opětovně zamítlo žádost žalobce pro nesplnění podmínky uvedené v § 87b odst. 1 v návaznosti na § 15a zákona o pobytu cizinců.

3. Žalobce se proti tomuto rozhodnutí bránil odvoláním, v němž jednak namítal jeho protiústavnost, jednak jeho rozpor se skutečným stavem věci, neboť ministerstvo vnitra ze všech zjištění a informací získaných v průběhu správního řízení zdůrazňuje pouze ty, které podle jeho názoru nasvědčují tomu, že žalobce postavení obdobné vztahu otce a dcery ke své nevlastní dceři nemá a bagatelizuje význam všech okolností, které skutečnost a trvalost vztahu potvrzují. Existenci faktického vztahu nevlastního otce a nevlastní dcery není možno neuznat pouze na základě toho, že účastník řízení zná lékařku jen jménem „M.“, že neví, kolik jeho družka platí za ubytování atd.
4. Žalovaná nicméně v žalobou napadeném rozhodnutí, jak již bylo výše rekapitulováno, podané odvolání neshledala důvodným, a proto napadené rozhodnutí ministerstva vnitra potvrdila jako správné, když se ztotožnila se způsobem, jakým posoudilo spornou otázku, zda žalobce je či není osobou s obdobným postavením rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žalovaná totiž (s odkazem na závěry z judikatury Nejvyššího správního soudu, viz např. rozsudek ze dne 25. 9. 2013, č. j. 6 As 30/2013-42, nebo rozsudek ze dne 6. 11. 2013, č. j. 6 As 95/2013-41, dostupné rovněž na www.nssoud.cz) rovněž dospěla k názoru, že společné trvalé soužití je jevem faktickým, který je doprovázen podílením se na samotném chodu společné domácnosti, společným uhrazováním nákladů na životní potřeby, avšak naplnění těchto podmínek, tj. trvalého soužití s nezletilou osobou zúčastněnou na řízení (občankou České republiky) a její matkou, nebylo žalobcem v průběhu řízení prokázáno. Stejně tak žalobce nenabídl správním orgánům žádná relevantní tvrzení podpořená konkrétními důkazy o tom, že by se jakkoli podílel a obstarával běžné záležitosti chodu domácnosti vedené společně s družkou a její nezletilou dcerou. Žalovaná v této souvislosti poukázala i na procesní pasivitu žalobce ve snaze předejít hodnověrná tvrzení a předložit důkazy o nich, ačkoliv je právě v jeho vlastním zájmu tvrdit a osvědčit splnění zákonných podmínek, tím spíše, že možnosti správního orgánu zjišťovat tyto skutečnosti jsou značně omezené, neboť jde o sféru soukromou. Iniciativa tak musí přicházet především ze strany žadatele a je pouze na něm, zda poskytne správnímu orgánu hodnověrné informace prokazující existenci trvalého vztahu obdobnému vztahu rodinnému účastníka řízení a občana Evropské unie, což ovšem v případě žalobce naplněno nebylo, neboť ten dle žalované nevyvíjel snahu prokázat existenci trvalého vztahu obdobného vztahu rodinnému. Za dané situace, kdy se potřebná iniciativa na straně žalobce nedostavila a při jeho výslechu se dokonce projevíly faktické neznalosti o skutečnostech, jež by měl v pozici (nevlastního) otce alespoň rámcově znát (skutečnosti související s výchovou a výživou, jméno matričního otce a zda s ním nezletilá někdy žila ve společné domácnosti), nemohlo ministerstvo vnitra dospět k jinému závěru, než že žalobce nesplnil příslušné zákonné podmínky. Proto žalovaná uzavřela, že vztah žalobce obdobný vztahu rodinnému k nezletilé lze považovat za neprokázaný. Hodnověrné doložení existence vztahu obdobného vztahu mezi otcem a dcerou nepřineslo ani místní šetření a pochybnosti o hodnověrnosti tvrzení účastníka řízení nebyly odstraněny ani při výslechu žalobce podle § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců a výpovědi zákonné zástupkyně osoby zúčastněné na řízení. Žalovaná se rovněž neztotožnila s námitkou žalobce, že výrok I. rozhodnutí ministerstva vnitra, jímž zamítlo jeho žádost pro nesplnění podmínky uvedené v § 87b odst. 1 ve spojení s § 15a zákona o pobytu cizinců, je zcela mimo pravomoc ministerstva vnitra, neboť tento důvod není podřaditelný pod důvody stanovené v § 87e zákona o pobytu cizinců.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

5. Ve včas podané žalobě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), splňující též ostatní podmínky řízení (§ 65, § 68 a § 70 s. ř. s.), žalobce navrhl zdejšímu soudu, aby rozhodnutí žalované zrušil.
6. Žalobce, za použití obdobné argumentace jako ve svém odvolání proti rozhodnutí ministerstva vnitra, zpochybňuje správnost a dokonce i ústavnost (pro rozpor s čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, resp. čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) závěrů ministerstva vnitra, následně aprobevovaných žalovanou v napadeném rozhodnutí, na jejichž základě byla zamítnuta jeho žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu. Žalobce tak opětovně namítá, že výrok I. rozhodnutí ministerstva vnitra, jímž zamítlo žádost žalobce pro nesplnění podmínky uvedené v § 87b odst. 1 ve spojení s § 15a zákona o pobytu cizinců, je zcela mimo pravomoc ministerstva vnitra, neboť není podřaditelný pod důvody stanovené v § 87e zákona o pobytu cizinců, přičemž nesouhlasí se způsobem, jakým se s touto námitkou vypořádala žalovaná, jelikož z dikce ustanovení § 87e zákona o pobytu cizinců vyplývá, že se vztahuje na všechny žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu, ministerstvo vnitra si tak svévolně vymyslelo důvod další. Žalobce dále namítá, že právní závěry ministerstva vnitra i žalované jsou založeny na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, když je naopak toho názoru, že se mu v jeho případě podařilo dostatečně prokázat existenci vztahu obdobného vztahu rodinnému. Žalovaná nicméně dle jeho názoru pouze zdůraznila ta zjištění, která svědčí v neprospěch žalobce, čímž bagatelizuje význam všech okolností, které trvalost tohoto vztahu potvrzují. Uvedené tvrzení lze dle žalobce doložit na přístupu správních orgánů při posuzování jeho vztahu k nevlastnímu synovi, prostřednictvím něhož hodnotily i jeho vztah k osobě zúčastněné na řízení, přičemž jej ovšem hodnotily izolovaně, bez znalosti rodinného pozadí (nevlastní syn má k žalobci od počátku negativní vztah, jelikož upřednostňuje vlastního otce). Žalobce je dále toho názoru, že existenci faktického vztahu nevlastního otce a nevlastní dcery není možno neuznat pouze na základě některých nepřesností v údajích (kde a jak dlouho společně žijí, což je vzhledem k délce soužití ve společné domácnosti pochopitelné) či nesrovnalostí ve výpovědích (že žalobce zná lékařku jen křestním jménem, že neví, kolik jeho družka platí za ubytování atd.), aniž by přitom správní orgány vzaly do úvahy i nízký intelekt a vzdělání zúčastněných osob. Žalobce proto uzavírá, že rozhodnutí žalované i ministerstva vnitra jsou nepřezkoumatelná, neboť na straně jedné žalobci vytýkají, že hodnověrným způsobem neprokázal existenci vztahu obdobného vztahu rodinnému, na straně druhé ovšem nevymezují, co lze za hodnověrný způsob považovat.

III. Vyjádření žalované k žalobě

7. Žalovaná ve svém vyjádření shrnula předchozí průběh správního řízení a odkázala na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, neboť má za to, že se v něm vypořádala se všemi námitkami žalobce, a proto navrhla, aby krajský soud podanou žalobu zamítl jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Krajský soud, za splnění podmínek dle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (ministerstva vnitra), včetně

řízení předcházejícího jeho vydání, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

9. Žalovaná v nyní projednávané věci potvrdila správnost rozhodnutí ministerstva vnitra, jímž zamítlo žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu dle § 87b odst. 1 ve spojení s § 15a zákona o pobytu cizinců, neboť žalobcem tvrzený vztah k nevlastní nezletilé dceři, jenž má být obdobný vztahu rodinnému, nebylo lze považovat za hodnověrně prokázaný.
10. S tímto hodnocením žalované (i ministerstva vnitra) se krajský soud ztotožňuje, a to z následujících důvodů. Jak již bylo rekapitulováno, žalobce podal dne 24. 9. 2014 žádost o povolení k přechodnému pobytu dle § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců, který stanoví, že *„rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem Evropské unie, je povinen požádat ministerstvo o povolení k přechodnému pobytu. Žádost je povinen podat ve lhůtě do 3 měsíců ode dne vstupu na území.“* Ve své žádosti - v rubrice účel pobytu žalobce vyznačil: *„rod. příslušník občana ČR“*, když se žalobce konkrétně považuje za rodinného příslušníka občana Evropské unie z titulu svého vztahu k nezletilé osobě zúčastněné na řízení, přičemž se má jednat o vztah obdobný vztahu rodinnému (otce a dcery) ve smyslu § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Podle citovaného ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců *„se ustanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem prokáže, že má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.“* Jak poukázala i žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí, aplikované ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců je projevem harmonizace národních předpisů právem Evropské unie, a to konkrétně čl. 3 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. Soudní dvůr Evropské unie dospěl při výkladu uvedeného ustanovení k závěru, že členské státy musí dbát na to, aby jejich vnitrostátní předpisy zahrnovaly kritéria, která uvedeným osobám umožní dosáhnout rozhodnutí o jejich žádosti o vstup a pobyt, jež bude vydáno na základě pečlivého posouzení jejich osobních poměrů a v případě zamítavého rozhodnutí bude odůvodněno. Přestože členské státy mají širokou posuzovací pravomoc ohledně volby uvedených kritérií, musí být v souladu s obvyklým smyslem výrazu „usnadní“, jakož i výrazů, které se týkají závislosti, použitých v uvedeném čl. 3 odst. 2, a jež nezabývá toto ustanovení jeho užitečného účinku (srov. rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 5. 9. 2012, ve věci *Rahman a další*, C-83/11, ECLI:EU:C:2012:519, dostupný na <http://curia.europa.eu/>).
11. Výkladem ustanovení § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců se zabývala v celé řadě případů i judikatura správních soudů. Z ní předně vyplývá, že na cizinci (žadateli) spočívá břemeno tvrzení a břemeno důkazní, aby prokázal ve smyslu § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců jak žití ve společné domácnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2011, č. j. 1 As 109/2010-76), tak existenci trvalého vztahu obdobného vztahu rodinnému (srov. rozsudek Městského soudu ze dne 19. 12. 2013, č. j. 11 A 189/2012-29), přičemž je nutné prokázat faktický stav, nikoli vycházet pouze ze stavu formálního. Nejvyšší správní soud se pak ve své judikatuře rovněž zabýval výkladem konkrétních kritérií, která jsou na onen *„trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému“* zákonem o pobytu cizinců v citovaném § 15a odst. 3 kladena a která musí u posuzovaného vztahu současně

existovat, aby byla naplněna první podmínka složené skutkové podstaty v § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Prvním kritériem je kvantitativní stránka vztahu, v rámci níž je hodnocena jeho trvalost, a druhým kritériem je kvalitativní stránka vztahu, u které se hodnotí, zda je posuzovaný vztah obdobný vztahu rodinnému. Kvantitativní i kvalitativní stránka spolu úzce souvisejí a nelze je striktně oddělovat, přičemž při vždy je třeba zkoumat konkrétní okolnosti každého případu a není možné konstruovat jednotnou šablonu, kterou by bylo možné aplikovat na každý případ tvrzení o cizinci, který má být považován za rodinného příslušníka občana Evropské unie (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2010, č. j. 5 As 6/2010-63, nebo ze dne 17. 9. 2015, č. j. 4 Azs 151/2015-35).

12. Z uvedeného vyplývá, že je nezbytné se zabývat nejen tím, zda cizinec žije ve společné domácnosti s občanem Evropské unie, jak to tvrdí žalobce v nyní projednávané věci, ale také tím, zda lze vztah mezi nimi považovat za „vztah obdobný vztahu rodinnému.“ Jak ovšem při výkladu tohoto pojmu opakovaně zdůraznil ve své judikatuře Nejvyšší správní soud, „vztah obdobný vztahu rodinnému musí být definován tak úzce, jak je definován vztah rodinný, musí se proto jednat o vztahy analogické vztahům mezi rodinnými příslušníky, tak jak je zákon v souladu se Směrnicí vymezuje. Za vztah rodinný je bezesporu považován vztah rodiče – děti, prarodiče – děti. Lze v této souvislosti proto akceptovat názor stěžovatele stran posuzování takovýchto vztahů (obdobných vztahům rodinným), existují-li mezi určitými osobami, které mezi sebou mají určitou dlouhodobou úzkou citovou a jinou vazbu, přitom takové vztahy lze přirovnat ke vztahu např. rodiče – děti, prarodiče – vnuci... Jak již bylo uvedeno výše, za rodinného příslušníka občana Evropské unie se rozumí jeho: a) manžel, b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti, c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie (...).“ (srov. např. rozsudky ze dne 14. 5. 2014, č. j. 4 Azs 7/2014-36, nebo ze dne 22. 9. 2016, č. j. 6 Azs 177/2016-28).
13. Žalobce v průběhu správního řízení namítá, že takový vztah obdobný vztahu rodinnému má s nezletilou (nevlastní) dcerou, přičemž s ní a s její matkou sdílí společnou domácnost již od roku 2008 (v žalobě dokonce uvádí od roku 2006). Ministerstvo vnitra nicméně toto tvrzení žalobce zpochybňovalo, a to poukazem na zjištěné skutečnosti, které brání závěru o hodnověrném prokázání trvalosti vztahu mezi ním a nezletilou a sdílení společné domácnosti i s její matkou. Jednak nezletilá dcera byla hlášena na dresu T. 65 ode dne 16. 4. 2012, přičemž žalobce dle doloženého potvrzení o zajištění ubytování měl zajištěno ubytování na uvedené adrese až od 1. 10. 2014. Ministerstvo vnitra proto požádalo příslušné orgány Policie ČR o prověření místa pobytu žalobce na uvedené adrese (pobytová kontrola), a to opakovaně (ve dnech 18. 6. 2015, 24. 7. 2015 a 5. 8. 2015 a znovu pak ve dnech 25. 10. 2015, 29. 10. 2015, 3. 11. 2015 a 6. 11. 2015), nicméně ani v jednom případě nebyl žalobce na uvedené adrese zastižěn (zastižěn byl pouze dne 4. 11. 2015 na adrese svého zaměstnání – O. 1193/61b, B.). Uvedené nesrovnalosti se dle ministerstva vnitra žalobci a matce nezletilé nepodařilo vysvětlit ani při provedeném výslechu, resp. svědecké výpovědi, z nichž nadto vyplynulo, že na uvedené adrese T. 65 pobývá i bývalý manžel matky nezletilé (T. N. V., současně majitel nemovitosti na uvedené adrese) a jejich starší syn (N. N. T.), o němž se žalobce zmiňuje slovy „že tam často potkává ještě jednoho kluka“, dále že žalobce neví, v jaké výši jeho družka hradí ubytování, jaký příjem pobírá, jak dlouho provozuje restauraci atp. Ministerstvo vnitra proto dospělo k závěru, že

skutečnosti, že žalobce mohl společně s nezletilou a její matkou žít na adrese T. 65 od roku 2008 a předtím na ulici M. v B. od roku 2004, byly pouze ze strany účastníků řízení tvrzeny, nicméně o těchto skutečnostech nedisponují účastníci řízení žádnými doklady, jeho přítomnost v nemovitosti nemohla přes četné pokusy potvrdit ani Policie ČR a především v této době se vůbec neměl žalobce na území České republiky vyskytovat, resp. pobýval zde nelegálně, když jeho posledním pobytovým oprávněním byl výjezdní příkaz, udělený Inspektorátem cizinecké policie Brno dne 5. 3. 2008, s platností do 3. 4. 2008. Jiné pobytové oprávnění žalobci vydáno nebylo, stejně jako nedisponoval žádným povolením k zaměstnání ve smyslu zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ačkoliv v české republice vykonával závislou činnost, což žalobce žádným způsobem nerozporoval. Ministerstvo vnitra proto uzavřelo, že rozpory ve výpovědích účastníků řízení týkající se nezletilé a společného soužití jsou zásadní povahy, navíc vědomosti žalobce o synovi jeho družky byly dle ministerstva vnitra natolik mizivé, že vzbuzují důvodné pochybnosti, že soužití žalobce, jeho družky a její nezletilé dcery lze považovat za trvalé, resp. že se kdy vůbec začalo realizovat.

14. S výše uvedenými závěry, které mají oporu ve správním spisu, se krajský soud ztotožňuje, neboť i soud dospěl k závěru, že zjištěné skutečnosti brání závěru o hodnověrném prokázání trvalosti vztahu mezi žalobcem a nezletilou i sdílení společné domácnosti žalobce s ní a s její matkou. Přestože pojem „společná domácnost“ není zákonem o pobytu cizinců definován, z judikatury správních soudů ovšem vyplývá, že tímto pojmem je třeba rozumět domácnost tvořenou fyzickými osobami, které spolu trvale žijí a společně hradí náklady na své potřeby. Takto byl tento pojem vymezen v § 115 občanského zákoníku z roku 1964 a neexistuje důvod, proč vykládat pojem „společná domácnost“ obsažený v zákoně o pobytu cizinců odlišně, jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 3. 2010, č. j. 9 As 6/2010 - 73, z něhož vyplývá, že *„vypomáhání matce s péčí o nezletilé dítě samo o sobě, bez naplnění dalších atributů (trvalost soužití s ostatními členy domácnosti, společné ubytování nákladů na své potřeby) nelze považovat za vedení společné domácnosti (§ 115 občanského zákoníku).“* Nový občanský zákoník, tj. zákon č. 89/2012 Sb., pojem společné domácnosti nedefinuje, nicméně kupříkladu z důvodové zprávy k § 80 občanského zákoníku vyplývá, že pojem domácnost *„má dva významy – míní se jím jednak pospolitost spolužijících osob, jednak jako zařízené obydlí, přičemž z formulace nebo z kontextu má vyplývat, který z těchto významů mají na mysli jednotlivá ustanovení.“* Místo toho ovšem používá pojem „rodinná domácnost“ (viz např. § 747 odst. 1 občanského zákoníku), a to primárně za účelem úpravy otázek spojených s bydlením manželů, tedy ve smyslu „rodinná domácnost manželů“, která musí být tvořena nejméně dvěma osobami, a to manželi. Rodinná domácnost však může mít i další členy, zejména se bude jednat o spolužijící nezletilé děti, které jsou do rodinné domácnosti výslovně zahrnuty (viz např. § 689 občanského zákoníku). Pro vznik a existenci rodinné domácnosti nestačí, aby manželé spolu žili v jednom bytě či domě. Je nutné, aby se jednalo rovněž o skutečné soužití, a to soužití trvalého charakteru.
15. Krajský soud si je vědom toho, že nelze klást stejné požadavky i na soužití nesezdaného páru, nicméně z uvedené úpravy jednoznačně vyplývá, že ani z formálně uzavřeného manželství nelze jaksi *apriori* vždy dovozovat rovněž existenci rodinné domácnosti manželů v jeho kvalitativní podobě. Tím méně tudíž nelze existenci společné domácnosti, jež má být tvořena nesezdaným párem (a příp. dalšími členy, včetně nezletilých dětí),

dovozovat pouze ze skutečnosti, že její členové mají společné bydlení. Samotnému pojmu společné domácnosti je totiž inherentní určitá „trvalost“ takového soužití (obdobně srov. Eliáš, K., *Domácnost*, Ad Notam, č. 3/2007, str. 70). Pokud tedy citované ustanovení § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců přidává k této základní „trvalosti“ obsažené v pojmu společná domácnost požadavek trvalosti vztahu mezi cizincem a občanem Evropské unie („*trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti*“), pak tomu nelze rozumět jinak, než že se jedná o požadavek určité kvalifikované trvalosti (srov. citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 151/2015-35). Z toho důvodu Nejvyšší soud dospěl kupříkladu k závěru, že pouhé přihlášení k trvalému pobytu nemůže založit společnou domácnost, neboť společné trvalé soužití je jevem faktickým, zatímco přihlášení k trvalému pobytu má pouze evidenční význam a rozhodně není znakem domácnosti. (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 26 Cdo 2515/2007, či ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 21 Cdo 292/2013). Při hodnocení kvality takového vztahu (soužití ve společné domácnosti) proto nelze vycházet pouze z prostého plynutí času (délky trvání vztahu) či pouze z existence společného bydlení, ale je třeba zkoumat jeho další konkrétní atributy, skutečně dokládající jeho požadovanou kvalitu. Z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 436/2001, pak lze dovodit i jisté charakteristické rysy společného soužití v domácnosti: „*Spolužijící fyzická osoba musí žít ve společné domácnosti tak, jako by byla členem rodiny; vyžaduje se, aby pečovala o společnou domácnost (obstaráváním domácích prací, udržováním pořádku v bytě, obstaráváním prádla a údržby šatů, přípravou jídla apod.) nebo poskytovala prostředky na úhradu potřeb společné domácnosti.*“

16. Na základě stěžovatelem předkládaných tvrzení o existenci takového vztahu a výše rekapitulovaných skutkových zjištění v průběhu správního řízení nicméně krajský soud dospěl k závěru (shodnému s názorem ministerstvem vnitra i žalované), že v případě žalobce nelze konstatovat naplnění podmínek, které jsou stanoveny v § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, coby podmínky pro aplikaci § 15a zákona o pobytu cizinců i na případ žalobce, neboť ani dle krajského soudu žalobcem tvrzený vztah k nevlastní nezletilé dceři, jenž má být obdobný vztahu rodinnému, i jím tvrzené soužití ve společné domácnosti s ní i s její matkou, nelze považovat za hodnověrně prokázané. Naopak některé nesrovnalosti i rozpory v tvrzení účastníků řízení jsou natolik zásadní, že lze dokonce pochybovat o samotné skutečné existenci takového vztahu. Krajský soud se proto s ohledem na výše uvedené neztotožňuje s námitkami žalobce, v nichž namítá nesprávnost či dokonce protiústavnost závěrů ministerstva vnitra i žalované, na jejichž základě byla zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu dle § 87b odst. 1 ve spojení s § 15a zákona o pobytu cizinců. Námitku žalobce, že správní orgány při hodnocení výpovědí účastníků řízení nevzaly do úvahy jejich nízký intelekt a vzdělání, považuje krajský soud za účelovou, neodpovídající charakteru odpovědí (zejména matky nezletilé) a nadto se nacházející i v rozporu s jinými námitkami žalobce, v nichž naopak vytýká správním orgánům, že některé odpovědi žalobce nevzaly do úvahy, když pouze vycházely ze skutečností, které svědčí v neprospěch žalobce. Stejně tak nelze přisvědčit námitce žalobce, že rozhodnutí žalované i ministerstva vnitra jsou nepřezkoumatelná, neboť v nich nevymezili, jaký způsob prokázání existence jím tvrzeného vztahu lze považovat za hodnověrný. Dle krajského soudu je v odůvodnění uvedených rozhodnutí naopak zcela jednoznačně a srozumitelně (s oporou ve výše předestřených judikturních závěrech) vymezeno, jaké kvalitativní atributy by měl vztah obdobný vztahu rodinnému (ve smyslu

§ 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců) mít a tedy jak je lze hodnověrným způsobem prokázat a v čem konkrétně jsou spatřovány pochybnosti o jejich existenci u žalobcem tvrzeného vztahu, které se žalobci nepodařilo ani na základě jím předkládaných tvrzení rozptýlit a tedy existenci takového vztahu prokázat.

17. Pokud žalobce namítá, že ministerstvo vnitra překročilo své pravomoci tím, že ve výroku I. svévolně vymezilo důvod zamítnutí žádosti žalobce, který ovšem není podřaditelný pod důvody stanovené v § 87e zákona o pobytu cizinců, ani s touto námitkou žalobce se krajský soud neztotožňuje, neboť je (shodně s žalovanou) toho názoru, že § 87e zákona o pobytu cizinců uvádí důvody, pro které lze žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie zamítnout, což lze dle § 15a zákona o pobytu cizinců vztáhnout na cizince, který splnil některou z podmínek § 15a zákona o pobytu cizinců. Žalobce ovšem v nyní projednávaném případě nesplnil žádnou z podmínek uvedených v § 15a zákona o pobytu cizinců, nelze ho tedy považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie a není tedy možné v jeho případě uplatnit § 87e zákona o pobytu cizinců, který řeší situaci pouze rodinných příslušníků občanů Evropské unie, příp. cizinců splňujících některou z podmínek stanovených v § 15a zákona o pobytu cizinců.

V. Závěr a náklady řízení

18. Na základě výše uvedeného soud žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.
19. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, protože mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.
20. Výrok o náhradě nákladů řízení osoby zúčastněné na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Soud osobě zúčastněné na řízení žádnou povinnost neuložil, právo na náhradu nákladů tak tato osoba nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Nabytím právní moci tohoto rozsudku pozbývá účinků usnesení ze dne 3. 10. 2016, č. j. 29 A 155/2016-24, jímž soud přiznal žalobě odkladný účinek.

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu